ECLI:LV:AT:2025:1013.SKA079525.3.L

Lieta Nr. 670009825, Nr. SKA-795/2025

Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 13.oktobrī

[1] Senātā saņemta pieteicējas /Persona A/ (turpmāk – pieteicēja), ko pārstāv likumiskais pārstāvis /Persona B/ (*/Persona B/*), blakus sūdzība par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 4.jūlija lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteicējas pieteikumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu, jo lieta nav skatāma administratīvā procesa kārtībā.

[2] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, kurā lūdza tiesu atzīt, ka apliecinājums par iepazīšanos ar skolas iekšējiem normatīvajiem aktiem ir juridiski nozīmīgs dokuments un prasīt bērnam to parakstīt ir prettiesiska darbība; atzīt Rīgas valstspilsētas pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departamenta un Bērnu aizsardzības centra bezdarbību, pieļaujot bērnu parakstu prasīšanas praksi; atzīt Ministru kabineta 2023.gada 22.augusta noteikumu Nr. 474 „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos” (turpmāk – noteikumi Nr. 474) 19.punktu un Rīgas 88.vidusskolas 2024.gada 2.maija iekšējo noteikumu Nr. VS88–24–4–nts (turpmāk – skolas iekšējie noteikumi) 90.punktu par prettiesisku un spēkā neesošu.

Tiesneša lēmums pamatots ar to, ka skolas lēmums likt parakstīties par iepazīšanos ar Drošības tehnikas noteikumiem dizainā un tehnoloģiju kabinetā (turpmāk – drošības noteikumi) izriet no skolas iekšējiem noteikumiem un skar tikai pašu iestādi un tai īpaši pakļautu personu – skolēnu. Tas ir iestādes iekšējs lēmums, nevis administratīvais akts. Tāpat skolas iekšējo noteikumu 90.punkts nav uzskatāms par administratīvo aktu, tas pats par sevi pieteicējai nerada tiesiskas sekas, kā arī nav konstatējams pieteicējas tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Savukārt Ministru kabineta noteikumi ir ārējie normatīvie akti, bet Administratīvā procesa likuma 184.pants neparedz iespēju iesniegt pieteikumu par normatīvo aktu (šajā gadījumā noteikumu Nr. 474 19.punkta) tiesiskuma izvērtēšanu. Ņemot vērā, ka pamatprasījums nav skatāms administratīvā procesa kārtībā, tad arī prasījumi par iestāžu faktisko rīcību atzīšanu par prettiesiskām konkrētā skolas iekšējā lēmuma kontekstā nav skatāmi administratīvā procesa kārtībā.

[3] Par tiesneša lēmumu pieteicēja iesniedza blakus sūdzību, kurā norāda, ka skolas iekšējie noteikumi ir administratīvais akts, jo tie skar cilvēktiesības. Ja bērniem nav rīcībspējas, lai slēgtu līgumu ar izglītības iestādi, tad viņi nevar parakstīt citus juridiski nozīmīgus dokumentus, piemēram, drošības noteikumus. Skola nav iepazīstinājusi bērnus ar drošības noteikumiem pirms apliecinājuma prasīšanas. Tāpat pieteicēja iebilst pret norādi tiesneša lēmumā, ka Ministru kabineta noteikumi ir likums, jo Ministru kabineta noteikumi ir gan ārējais normatīvais akts, gan administratīvais akts atbilstoši Administratīvā procesa likumam. Noteikumu Nr. 474 19.punkts nosaka nevis izglītības iestādes pienākumus, bet gan izglītojamā pienākumus, līdz ar to pieteicēja ir tiesīga minēto normu apstrīdēt administratīvajā tiesā.

[4] Pieteicēja norādījusi, ka skolas iekšējie noteikumi ir administratīvais akts, jo tie aizskar cilvēktiesības, kas definētas likumos un starptautiskajos līgumos par bērnu aizsardzību, nosakot tiesībspējas un rīcībspējas

vecumu. Taču šie blakus sūdzības argumenti ir pārāk vispārīgi un nav objektīvi saprotami, jo pieteicēja nav norādījusi, kādas tieši pieteicējas cilvēktiesības skolas iekšējie noteikumi būtiski ierobežo. Tiesnesis lēmumā detalizēti izvērtējis iespējamo pieteicējas cilvēktiesību aizskārumu un nav konstatējis, ka konkrētajā gadījumā būtu tikušas būtiski ierobežotas pieteicējas cilvēktiesības. Senatoru kolēģija nesaskata kļūdas tiesneša vērtējumā, un pieteicēja uz tādām arī nav norādījusi.

Arī pieteicējas argumenti par noteikumiem Nr. 474 nav pamatoti. Pirmkārt, tiesnesis lēmumā nav norādījis, ka noteikumi Nr. 474 būtu likums. Tiesneša lēmumā tie precīzi vērtēti kā Ministru kabineta noteikumi. Otrkārt, kā lēmumā pareizi norādījis tiesnesis, administratīvā procesa kārtībā nav pieļaujams pieteikums (prasījums) par ārējā normatīvā akta atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16.panta 3.punktam Satversmes tiesas kompetencē ir izskatīt lietas par normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem). Tātad, ja pieteicējas ieskatā tiesību normas, kas ietvertas noteikumos Nr. 474, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normām, pieteicējai ir tiesības vērsties Satversmes tiesā. Attiecīgi tiesnesis ir pareizi secinājis, ka šāds pieteicējas prasījums nav pakļauts izskatīšanai administratīvajā tiesā.

Senatoru kolēģija atzīst, ka pārsūdzētā tiesneša lēmumā ietvertie secinājumi ir pareizi un tiesnesis pamatoti ir atteicis pieņemt pieteicējas pieteikumu.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantu senatoru kolēģija var pieņemt vienbalsīgu lēmumu par atteikšanos izskatīt blakus sūdzību, ja tā ir acīmredzami nepamatota.

Pārbaudījusi pārsūdzēto tiesneša lēmumu, blakus sūdzību un lietas materiālus, senatoru kolēģija atzīst par pareizu tiesneša lēmumā secināto, savukārt pieteicēja blakus sūdzība ir acīmredzami nepamatota.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 320.[1]pantu, 324.panta pirmo daļu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatīt /Persona A/blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 4.jūlija lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Slica Senatore V. Kakste Senators J. Pleps